

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : डिसेंबर – २०२३

तृतीय वर्ष

सत्र – ५

विषय:- साहित्यातून समाजदर्शन (भाग-१) (HDSE-503)

दिनांक: १९/१२/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन) (४०)

१. वि. दा सावरकरांनी मांडलेली देवाची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
२. थोर पुरुषांची चरित्रे आपणास कोणता संदेश देत असतात? शिवजयंतीचा उत्सव लो. टिळकांना आवश्यक का वाटला?
३. म. गांधीचा 'स्वराज्याचा अर्थ' व 'आचार' आणि 'साधने' याविषयीची माहिती द्या.
४. मध्ययुगीन गावगाड्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (३०)

१. निसर्गाच्या राक्षसी रूपाचे वर्णन सावरकरांनी कसे केले?
२. शेतकऱ्यांच्या समस्येवरील म. फुले यांचे विचार स्पष्ट करा.
३. इंग्रजी राज्यापासून पाश्चात्य व व्यावहारिक कलांचे ज्ञान झाले - या विधानाचा परामर्श द्या.
४. गो. ग. आगरकरांनी समाजातील कोणते तीन स्तर सांगितले आहेत?
५. लोकहितवादींचा 'शतपत्रे' लिहिण्यामागील हेतू स्पष्ट करा.

प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (३०)

१. ब्रिटिशकाळातील पारतंत्र्यापासून तोटे - वि. कृ. चिपळूणकर
२. न्या. रानड्यांची 'खंडणी' ही संकल्पना
३. ब्रिटिश राजवटीत हस्तव्यवसाय न्हासाची कारणे - डॉ. धनंजयराव गाडगीळ
४. ब्रिटिश राजवटीत नवीन उद्योगांचा उदय - डॉ. धनंजयराव गाडगीळ